

Biodiversiteit Teylingen Leefgebied Dorp

aan: de raad van de gemeente Teylingen

zaaknummer: Z-25-480137
Datum collegevergadering: 13 januari 2026
datum raadsvergadering: 26 februari 2026
agendapunt:
portefeuillehouder: Dhr. F. Nederstigt
behandelend ambtenaar: Willemijn Elders
emailadres: w.elders@hltsamen.nl
programma: Leefomgeving

Wij stellen voor:

1. Het adviesrapport Biodiversiteit in Teylingen: leefgebied dorp en de bijbehorende kaart van het Biodiversiteitsnetwerk Teylingen (BNT) vast te stellen.
 2. Het college opdracht te geven om tot 2040 opbouwend te werken aan de realisatie van het BNT. De prioriteit ligt hierbij bij het versterken van de Groene Dooradering en het uitwerken van ecologische hoofdverbindingen: Ecozones, passend bij complexiteit en doorlooptijd van deze verbindingen.
 3. Het college opdracht te geven om te beginnen met de concrete uitwerking van de Ecozone Leidsevaart (1), Ecozone Spoorweg Leiden-Haarlem (2) en Ecozone Zandsloot (10).
-

Inleiding

Op 29 juni 2023 heeft de gemeenteraad het Programma Biodiversiteit (deel 1) vastgesteld. Hierin zijn leefgebieden binnen Teylingen beschreven en ambities benoemd die zijn overgenomen in de Omgevingsvisie:

1. het behouden van het huidige niveau aan soorten;
2. het verbeteren van dit niveau, en
3. bewustwording creëren.

We hebben als doel het verbeteren van de leefomgeving voor aangewezen ambassadeursoorten en meeliftende doelsoorten, per leefgebied en de verbindingen daartussen.

In vervolg op dit besluit heeft de raad het college opdracht gegeven een nulmeting en gebiedsscan uit te voeren voor 'leefgebied Dorp'. Uit deze nulmeting blijkt dat de biodiversiteit onder druk staat in de dorpskernen. Tegelijkertijd laat het onderzoek zien dat juist binnen leefgebied Dorp veel kansen liggen voor het verbeteren en versterken van de biodiversiteit. De focus ligt hierbij op de aangewezen ambassadeursoorten voor leefgebied Dorp: de huismus en liguster.

Om deze kansen gericht te benutten is het adviesrapport *Biodiversiteit in Teylingen: leefgebied Dorp* opgesteld. Dit rapport introduceert het Biodiversiteitsnetwerk Teylingen (BNT). Dit netwerk biedt een oplossingsrichting voor de biodiversiteit die onder druk staat

in de dorpskernen om door middel van een netwerk van Ecozones en Groene Dooradering leefgebied Dorp te verbinden en te versterken. Dit netwerk bestaat uit:

1. Ecozones: dit zijn ecologische hoofdverbindingen binnen en tussen de dorpen. Het BNT omvat vijftien Ecozones die ervoor zorgen dat dorpsbewonende soorten (en ook planten, via zaden) zich kunnen verplaatsen tussen de verschillende dorpen. Deze verbindingen zijn essentieel om biodiversiteit te behouden en te versterken
2. Groene Dooradering: dit zijn kleine groene verbindingen van natuur door het dorp en zorgen voor verbetering van de biodiversiteit op straatniveau. Groene Dooradering kan bestaan uit sloten, bermen of bomenrijen, maar ook tuinen.

Het BNT maakt dus inzichtelijk waar maatregelen het meest effectief zijn en biedt daarmee richtinggevend afwegingskader tussen beleid en uitvoering. Het ondersteunt zo bijvoorbeeld keuzes bij (her)inrichting, beheer en gebiedsontwikkeling.

Het adviesrapport stelt voor om te starten met de uitwerking van de meest kansrijke en impactvolle verbindingen: Ecozone Leidsevaart (1), Ecozone Spoorweg Leiden-Haarlem (2) en Ecozone Zandsloot (10). Deze drie zones vormen namelijk de ruggengraat van het netwerk. Deze oost-westverbindingen creëren zowel een verbinding tussen de drie kernen en een verbinding tussen Hollandse Duinen en het Groene Hart.

Met het vaststellen van het adviesrapport en het BNT concretiseert de gemeente de biodiversiteitsambities uit de omgevingsvisie voor het leefgebied dorp.

Bestaand kader en context

Op 29 juni 2023 heeft de gemeenteraad het Programma Biodiversiteit (deel 1) vastgesteld. Hierin zijn leefgebieden binnen Teylingen beschreven en ambities benoemd die zijn overgenomen in de Omgevingsvisie:

1. het behouden van het huidige niveau aan soorten;
2. het verbeteren van dit niveau, en
3. bewustwording creëren.

We hebben als doel het verbeteren van de leefomgeving voor aangewezen ambassadeursoorten en meeliftende doelsoorten, per leefgebied en de verbindingen daartussen.

In vervolg op dit besluit heeft de raad het college opdracht gegeven een nulmeting en gebiedsscan uit te voeren voor 'leefgebied Dorp'. Op basis van de nulmeting en gebiedsscan is het voorliggende adviesrapport geschreven.

Beoogd effect

Met dit besluit willen we de biodiversiteit binnen leefgebied Dorp structureel versterken en uitvoering geven aan de ambities uit de omgevingsvisie. Concreet streven we naar:

- Het verbeteren van de leefomgeving voor de ambassadeursoorten van leefgebied Dorp (huismus en liguster) en meeliftende doelsoorten;
- Het versterken van de ecologische verbindingen tussen de dorpskernen, zodat planten en dieren zich beter kunnen verplaatsen en populaties zich duurzaam kunnen herstellen;
- Het doelmatig en efficiënt inzetten van (her)inrichting, projecten en investeringen, waarbij het verbeteren en versterken van biodiversiteit beter wordt meegenomen.

Door het adviesrapport Biodiversiteit in Teylingen en BNT vast te stellen, leggen we een onderbouwde en samenhangende aanpak vast voor waar en hoe de biodiversiteitsmaatregelen in de dorpen het meest effectief kunnen worden ingezet.

Argumenten

1.1 Een koerswijziging van losse scenario's naar een samenhangend

biodiversiteitsnetwerk is noodzakelijk voor effectief biodiversiteitsherstel en – behoud.

In de beeldvormende sessie op 17 maart 2025 zijn verschillende scenario's gepresenteerd om de biodiversiteit in de dorpen te versterken. Het advies uit het voorliggende rapport is echter nadrukkelijk om in te zetten op Ecozones en Groene Dooradering. Hieruit blijkt dat de ecologische opgave niet doelmatig bereikt kan worden als we werken per afzonderlijk scenario. Ecozones bestaan immers uit maatregelen van meerdere scenario's, welke ee

n integrale aanpak vereisen. Met het inzetten op een scenario wordt de aanpak verdeeld over de hele gemeente en het effect voor het versterken van de biodiversiteit veel minder dan een gerichte aanpak van Ecozones. Door het BNT vast te stellen zetten we in op een koers waarbij niet één scenario leidend is. Dit ondersteunt de ambitie uit de omgevingsvisie beter. Ecozones bieden een combinatie aan maatregelen die in verschillende scenario's voorkomen, maar alleen in samenhang echt effect hebben.

1.2 Logisch vervolg op eerdere raadsbesluiten.

Op 29 juni 2023 heeft de gemeenteraad het Programma Biodiversiteit, deel 1 vastgesteld. In dit programma worden ambities geduid die zijn overgenomen in de Omgevingsvisie. Naast deel 1 is er opdracht gegeven aan college om een nulmeting uit te voeren van verscheidene flora en fauna soortgroepen in 'leefgebied dorp' en een gebiedsscan te maken met inzicht in welke maatregelen er uitgevoerd kunnen worden om nader invulling te geven aan Programma Biodiversiteit, deel 1. Op basis van de nulmeting en de gebiedsscan is het adviesrapport geschreven. Het vaststellen van dit rapport is een logisch vervolg, omdat we hiermee de volgende stap zetten om de omgevingsvisie te concretiseren en een duidelijke aanpak vast te stellen voor de uitwerking en uitvoering.

1.3 Leefgebied Dorp is kansrijk voor herstel.

De raad heeft opdracht gegeven voor een nulmeting en gebiedsscan voor leefgebied Dorp, vandaar dat de focus nu in eerste instantie ligt op leefgebied Dorp. De nulmeting toont aan dat de biodiversiteit onder druk staat binnen de dorpskernen. Tegelijkertijd biedt het leefgebied Dorp veel kansen voor herstel, omdat de gemeente hier actief is met beheer en inrichting en we zo meekoppelkansen kunnen benutten.

Door nu te starten in de dorpen pakt de gemeente eerst de meest urgente en kansrijke plekken aan. Dit betreft een eerste stap. Het netwerk kan in de toekomst worden uitgebreid naar andere leefgebieden.

1.4 Concretiseren ambitie omgevingsvisie voor leefgebied dorp en de verbindingen daartussen.

In de omgevingsvisie is de ambitie voor biodiversiteit duidelijk benoemd, maar nog niet waar en hoe die verbetering het beste kan worden aangepakt. Met het vaststellen van het adviesrapport en het biodiversiteitsnetwerk Teylingen concretiseren we deze ambitie door een verdere uitwerking van wat nodig is om de biodiversiteit binnen leefgebied Dorp te versterken en door aan te geven over welke verbindingen het gaat binnen leefgebied Dorp. Er wordt in het adviesrapport een visie beschreven voor een biodiversiteitsnetwerk met Groene Dooradering (verbeteren bestaand leefgebied) en Ecozones (ecologische hoofdverbindingen om leefgebieden met elkaar te verbinden). Het BNT kan helpen keuzes te maken bij bijv. (her)inrichting, nieuwbouwprojecten en beheer van de buitenruimte. Kort gezegd de omgevingsvisie zegt waar Teylingen naartoe wil en het BNT laat zien hoe we dat in de dorpen kunnen doen.

1.5 Het BNT sluit aan bij landelijke, regionale en gemeentelijke kaders en projecten.

Door het concretiseren van de ambitie uit de omgevingsvisie voor leefgebied Dorp en een visie neer te leggen voor Groene Dooradering en ecologische verbindingen kunnen we aanhaken op lopende en toekomstige ontwikkelingen. Er zijn nu al veel projecten en ontwikkelingen die goed aansluiten bij het biodiversiteitsnetwerk Teylingen. Met een duidelijk verhaal kunnen we beter inspelen/sturen op deze ontwikkelingen, daarin samenwerken en zo meerdere doelen te realiseren, verschillende mogelijkheden voor financiering te benutten.

Onderstaande opsomming geeft weer hoe het BNT bij diverse bestaande kaders en programma's aansluit en versterkt. Deze opsomming is niet limitatief.

Europese Natuurherstelverordening

In 2024 is de Europese natuurherstelverordening ingegaan, met als doel het herstel van ecosystemen. Volgens deze wet moet op 1 september 2027 het Nationaal Natuurherstelplan (Natuurplan) gereed zijn. Gemeenten krijgen te maken met aangescherpte normen en aanvullende taken voor milieu, natuurherstel en -behoud.

Programma Landelijk Gebied Duurzame Greenport:

Vanuit dit programma wordt ook gewerkt aan groenblauwe dooradering ten behoeve van de biodiversiteit. Het biodiversiteitsnetwerk Teylingen kan gezien worden als een verdere uitwerking van deze groenblauwe dooradering en als de verbinding tussen de kernen en

het landelijk gebied. Aansluiting vanuit het BNT bij dit programma en het uitvoeringsagenda is belangrijk om een goede start te kunnen maken.

Aansluiting regionale programma's en projecten zoals Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied, Ria 10 en 11:

Bovenstaande geldt ook voor het ZHPLG en voor Ria 10 en 11. Voor Teylingen kunnen meekoppelkansen en subsidiemogelijkheden vanuit de provincie en Holland Rijnland benut worden door hier met een concrete aanpak voor het versterken van de biodiversiteit in Teylingen goed op aan te sluiten.

Soortenmanagementplan:

Het doel van een SMP is het beschermen en in de meeste gevallen ook het versterken van leefgebieden van (beschermde) soorten binnen een gebied. Dit houdt in dat er niet alleen voldoende verblijf- en nestplaatsen aanwezig moeten zijn, maar ook de gebieden waar ze jagen, rusten, drinken, voortplanten en de verbindingsroutes waar de soorten gebruik van maken op orde moeten zijn. Hiervoor is de biodiversiteit van belang: er wordt gekeken naar het complete leefgebied, zowel de kwaliteit als de kwantiteit. Het vaststellen en realiseren van het biodiversiteitsnetwerk Teylingen draagt daaraan bij.

Projecten en beheermaatregelen doelmatig inzetten als bouwsteen voor een Ecozone of Groene Dooradering.

Vanuit lopende projecten en beheer nemen we al verschillende maatregelen om de biodiversiteit te versterken. Het BNT helpt om hier nog doelmatiger op in te zetten. Het BNT laat zien waar deze koppelkansen liggen. Dit zorgt voor efficiënter werken vanwege een doelmatige inzet van gemeentelijke middelen (geld en personeel) om meerdere doelen te kunnen bereiken. Daarnaast biedt het een kapstok om logischerwijs projecten en ontwikkelingen onder te hangen om hierover te communiceren richting inwoners en bedrijven.

Programma Water en Klimaatadaptatie:

Vanuit het PWKA werken we aan het aanleggen van natuurvriendelijke oevers waar mogelijk. De natuurvriendelijke oevers binnen een ecologische verbinding kunnen een belangrijke bouwsteen vormen voor het creëren van een deel van deze verbinding.

Heggen en hagen en 1000 bomen:

Net als een natuurvriendelijke oever, kunnen heggen en hagen en bomen belangrijke bouwstenen zijn voor een ecologische verbinding. Door vanuit deze projecten gericht bij te dragen aan niet alleen het versterken van de biodiversiteit maar ook voor ogen te hebben op welke locatie/verbinding dat het meest wenselijk is kan een project aan meerdere doelen bijdragen.

Kleurkeur:

Ecologische zones worden beheerd conform de KleurKeur Groen en Blauw. Dit is een ecologische manier van beheren van groen, bermen en water.

1.6 BNT is adaptief en toekomstbestendig.

Het BNT is geen statisch beeld, maar juist dynamisch en beweegt mee met wat we leren en meten. Periodieke herhaling van de nulmeting, bijvoorbeeld eens per drie jaar, maakt het mogelijk om het netwerk actueel en doelmatig te houden.

2.1 We werken actief en gericht aan de uitvoering van de ambitie voor biodiversiteit uit de omgevingsvisie.

Door het werken aan het biodiversiteitsnetwerk geven we uitvoering aan de ambitie in de omgevingsvisie voor leefgebied Dorp. We werken actief en gericht aan het verbeteren van de leefomgeving van ambassadeurssoorten voor leefgebied Dorp en de verbindingen daartussen.

2.2 De afname van biodiversiteit is een urgente opgave die om actie vraagt.

De biodiversiteit in Nederland gaat hard achteruit. Ook in Teylingen is uit de nulmeting gebleken dat de biodiversiteit onvoldoende is. Uit deze nulmeting blijkt dat de combinatie van water, kruidenrijk gras, bosjes en bomen in parken (groene kernen) redelijk goed is en dat er in de wateren van Teylingen (dorpen) voldoende leven is. Echter, de bermen,

tuinen en groenstructuren in wijken zijn onvoldoende biodivers, zo blijkt uit de (aangepaste) nectarindex van bermen en oevers, het rapportcijfer voor libellen en vlinders en ook het cijfer voor huismussen. Om de biodiversiteit in de gemeente Teylingen te verhogen is het daarom nodig om vooral de 'droge' natuur een veel grotere diversiteit aan leefgebieden krijgt, die goed worden onderhouden.

Het adviesrapport en het biodiversiteitsnetwerk geeft hiervoor handelingsperspectief. Met deze passende oplossingsrichting kunnen we voor de lange termijn aan de slag.

2.3 Met het BNT kunnen we voorsorteren op de verplichtingen vanuit de Europese Natuurherstelverordening.

In 2024 is de Europese natuurherstelverordening ingegaan, met als doel het herstel van ecosystemen. Volgens deze wet moet op 1 september 2027 het Nationaal Natuurherstelplan (Natuurplan) gereed zijn. Gemeenten krijgen te maken met aangescherpte normen en aanvullende taken voor milieu, natuurherstel en -behoud.

2.4 Het BNT creëert verbinding tussen kernen en het landelijk gebied.

Door het biodiversiteitsnetwerk te realiseren kunnen we verbinding creëren tussen de kernen en landelijk gebied en daarnaast door aansluiting te vinden bij bestaande ecologische verbindingen kunnen verbindingen elkaar versterken.

2.5 Gefaseerde realisatie tot 2040 is realistisch en noodzakelijk voor een uitvoerbare aanpak.

Door opbouwend te werken aan de realisatie van het gehele biodiversiteitsnetwerk kunnen we focus en overzicht aanbrengen. Deze focus zorgt ervoor dat er duidelijkheid is over de prioritering en dat de hoeveelheid werk is afgebakend. Zo beheersen we de werkdruk en blijft de opgave uitvoerbaar, waardoor we uiteindelijk sneller ons doel kunnen bereiken. Daarnaast is het verstandig om door fasering de kosten te kunnen spreiden en tussentijds gebruik te kunnen maken van nieuwe subsidiemogelijkheden. De opbouw zal telkens bepaald worden aan de hand complexiteit en doorlooptijd.

3.1 Ecozone 1,2 en 10 zijn ecologische verbindingen die veel impact kunnen maken.

Uit het adviesrapport blijkt dat Ecozone 1, 2 en 10 de belangrijkste verbindingen zijn om op in te zetten. Door de opbouw van het landschap zijn er in de streek bijna geen complete ecologische verbindingen meer tussen Hollandse Duinen aan de kust en het Groene Hart, beginnend bij de Kagerplassen. Aan de westzijde van de gemeente is de Ecozone Haarlemmertrekvaart de verbinding met de duinen. De gemeente Teylingen realiseert dus een deel van de verbindingen tussen Groene Hart en Hollandse Duinen. Maar dit is slechts een van de functies van de Ecozones: een even belangrijke is dat dieren en planten van de dorpen Warmond Sassenheim en Voorhout zich tussen de dorpen kunnen bewegen door de verbinding die gecreëerd wordt in plaats van op een eiland te wonen. Denk aan huismus, maar ook aan vleermuizen en veel insecten, die zich niet zomaar door open land begeven.

3.2 Uitwerking is noodzakelijk voordat uitvoering mogelijk is.

De gemeente kan niet direct overgaan tot uitvoering. Er is eerst uitwerking nodig van:

- Inzet/hoeveelheid werk per verbinding: wat doen we als gemeente al op een verbinding en waar kunnen we nog op inzetten, waar hebben we te maken met grond van andere partijen en hoe kunnen we daarin samenwerken.
- Grondeigenaren (particulieren, bedrijven, andere overheidsorganen)
- Resultaten van gevoerde gesprekken met grondeigenaren over mogelijkheden van realisatie op de verbinding en hoe daarin samen te werken.
- Haalbaarheid van de te realiseren Ecozone (kansen en risico's inzichtelijk op gebied van samenwerking, ruimte boven en ondergronds en financiën).
- Meekoppelkansen inzichtelijk per verbinding.
- Raming van eenmalige en structurele gemeentelijke kosten
- Subsidiekansen.

Kanttekeningen

1.1 Beperkte toepassingsgebied adviesrapport en BNT.

De focus ligt nu op leefgebied Dorp. Er zijn meerdere leefgebieden en meerdere ambassadeurssoorten binnen Teylingen. Hoe we verder invulling geven aan het realiseren van de ambitie uit de omgevingsvisie voor alle ambassadeurssoorten en leefgebieden moeten we nog uitwerken. De raad heeft opdracht gegeven om eerst een nulmeting en een gebiedsscan uit te voeren voor leefgebied Dorp en op basis daarvan met een voorstel te komen. Vandaar dat de focus nu op dit leefgebied ligt. Daarnaast is leefgebied Dorp een belangrijk leefgebied om op in te zetten, gezien de barrières die in dit gebied voor plant en diersoorten bestaan, de kansen die hier liggen voor verbetering en de samenwerking die hier gezocht kan worden met inwoners en bedrijven om gezamenlijk de biodiversiteit te verbeteren.

1.2 capaciteit en kennis nodig voor gewenst gebruik:

Om het BNT goed en effectief te kunnen benutten is goede afstemming tussen afdelingen zoals planvorming en beheer noodzakelijk. Eigenaarschap van het BNT en tijd investeren in aansluiting bij projecten en het onderhouden van goede samenwerking is belangrijk. Tegelijkertijd maakt de BNT aanpak het mogelijk om bestaande projecten, beheer en meekoppelkansen doelmatiger in te zetten. Dit vraagt een andere manier van werken en processen.

Daarnaast is het van belang dat voor gebruik van het BNT er op basis van monitoring zo nu en dan geactualiseerd wordt hoe het netwerk in ontwikkeling is.

1.3 Vaststelling van het BNT is een sectoraal besluit dat om integrale afstemming vraagt en geborgd moet worden in de omgevingsvisie.

Het vaststellen van het adviesrapport en het BNT is een sectoraal besluit dat met de actualisatie van de omgevingsvisie nog integrale afstemming vraagt. Het is een verdere uitwerking van de ambitie van de omgevingsvisie, voor wat betreft de geschreven tekst en de opgenomen kaart van thema natuurlijk en groen. Met de actualisatie van de omgevingsvisie in 2026 kunnen we een integrale afweging maken hoe de concretisering in de omgevingsvisie zal landen. Daarnaast is het van belang om het BNT te zien als een ideaalbeeld om na te streven en het netwerk te gebruiken als oplegger bij ontwikkelingen en beheer. Zoals eerder aangegeven biedt vaststelling juist ook de mogelijkheid om met een concrete aanpak richting te geven aan hoe we de biodiversiteit willen versterken en daardoor beter in tegraal te kunnen afstemmen.

2.1 Realisatie van het volledige BNT is een langdurig traject

Het BNT zal opbouwend tot 2040 uitgewerkt en gerealiseerd worden. Dit betekent dat het over meerdere college- en raadsperiodes gaat. Het is een lange termijn traject wat om lange termijnvisie en investering vraagt. Daarnaast is tussentijdse monitoring en bijstelling nodig.

2.2 Grondeigenaren, bewoners en andere partijen spelen cruciale rol in uiteindelijke uitvoering.

Het realiseren van het BNT, voor zowel de Ecozones als de Groene Dooradering, vraagt samenwerking met bewoners en andere partijen. Individuele keuzes kunnen invloed hebben op de uitvoering en het gewenste tempo vertragen. Tegelijkertijd werkt het BNT stapsgewijs en gebiedsgericht en vraagt het om samenhangende blik vanuit ecologisch perspectief en niet een blik vanuit een verdeling in gronden. Participatie en samenwerking is belangrijk om bewoners en andere partijen mee te nemen in de ambitie en het belang ervan en hiervoor ook eigenaarschap te laten voelen. Wanneer verschillende partijen samenwerken aan de realisatie van het BNT kan dit juist ook versterkend werken en mogelijkheden bieden voor koppelkansen en subsidies.

2.3 Financiële impact latere uitvoeringsfasen nog niet volledig inzichtelijk.

Wat de volledige financiële impact zal zijn van de verdere uitwerking en realisatie van het BNT is nog niet inzichtelijk. Het aangevraagde budget is voor uitwerking van de eerste drie zones. Welke investering nodig is voor uitvoering zal duidelijk worden na de uitwerking. Door nu eerst de Ecozones uit te werken ontstaat een realistische en onderbouwde raming voor toekomstige besluitvorming.

3.1 Grondeigenaren, bewoners en andere partijen spelen cruciale rol in uiteindelijke uitvoering voor Ecozone 1, 2 en 10.

Ecozone 1, 2 en 10 zijn lange verbindingen met verschillende grondeigenaren. Deze verbindingen vragen mogelijk meer werk (integraal) (korte, midden en lange termijn) en kosten. Maar zoals ook aangegeven bij kanttekening 2.2 kan dit juist ook mogelijkheden bieden voor samenwerking en subsidies.

Financiële consequenties

De uitwerking van Ecozone Leidsevaart (1), Ecozone Spoorweg Leiden-Haarlem (2) en Ecozone Zandsloot (10) kost eenmalig 90.000 euro. Dekking vindt plaats uit het positieve saldo van de CDOK gelden.

Het bedrag van 90.000 euro is uitsluitend bedoeld voor de verkenningfase en de uitwerking van de drie genoemde Ecozones.

Juridisch kader

- Omgevingswet art. 1.3 (maatschappelijke doelen van de wet) en 2.1 (uitoefening taken en bevoegdheden)
- Europese Natuurherstelverordening 2024 (artikel 8,10 en 11)

Sinds 18 augustus 2024 is nieuwe Europese wetgeving van kracht: de Natuurherstelverordening (NHV). Volgens deze wet moet op 1 september 2027 het Nationaal Natuurherstelplan (Natuurplan) gereed zijn. Gemeenten krijgen te maken met aangescherpte normen en aanvullende taken voor milieu, natuurherstel en -

behoud. Het stelsel van de Omgevingswet vormt hiervoor de basis.

De NHV heeft directe werking. Voor gemeenten zijn vooral onderstaande artikelen relevant:

Artikel 8: Herstel van stedelijke ecosystemen:

- Verplichting om ervoor te zorgen dat er meer groene stedelijke ruimte komt;
- Nettoverlies van stedelijk groen wordt voorkomen.

Artikel 10: Herstel van bestuiverpopulaties:

- Verplichting om de daling van het aantal bestuivers om te keren;
- Groeien van bestuiverpopulaties;

Artikel 11: Herstel van landbouwecosystemen:

- Verplichting tot het verbeteren van landbouwecosystemen (de graslandvlinderindex);
- Voorraad organische koolstof in minerale bodems onder akkerland groeit;
- Het percentage landbouwgrond met landschapselementen met hoge diversiteit verhoogt

- Gemeentewet artikel 108
- Omgevingsvisie Teylingen
- Programma Biodiversiteit deel 1: hierin zijn ambities opgenomen die ook in de Omgevingsvisie zijn opgenomen.

Aanpak, uitvoering en participatie

Aanpak

Het realiseren van het gehele biodiversiteitsnetwerk, bestaande uit vijftien Ecozones en Groene Dooradering, is een lange termijn project. Het is niet mogelijk om alle Ecozones tegelijkertijd uit te werken en te realiseren. Vandaar dat we opbouwend werken aan de realisatie tot 2040. Het vaststellen van het BNT zorgt ervoor dat we wel al de kansen die zich voor doen vanuit lopende projecten of bestaand beleid/uitvoering op een verbinding kunnen benutten en sturen om zo al een deel van verschillende Ecozones te kunnen realiseren.

Tegelijkertijd zullen we de Ecozones in delen uitwerken. Hoe deze uitwerking wordt opgebouwd zal bepaald worden aan de hand van complexiteit en doorlooptijd van deze verbindingen. We beginnen met Ecozone 1,2 en 10, omdat dit lange en impactvolle verbindingen zijn die de drie dorpskernen met elkaar verbinden.

Om tot een realistisch en haalbaar voorstel met budgetaanvraag voor uitvoering te komen is nadere uitwerking nodig.

Uitvoering en participatie

Het kunnen realiseren van Ecozone 1,2 en 10 vraagt nog verdere uitwerking. Een

belangrijk onderdeel daarvan is gesprekken voeren met de verschillende grondeigenaren in deze verkenningfase. Vanuit het BNT kunnen we gezamenlijk de mogelijkheden verkennen voor uitvoering.

Voor Ecozone 1,2 en 10 zijn we begonnen met een inventarisatie van wat nodig is voor verdere uitwerking en uiteindelijk realisatie van de Ecozones. Na deze verdere uitwerking komen we bij u terug met een uitgewerkt voorstel met budgetaanvraag voor de realisatie van Ecozone 1, 2 en 10. Waarin de volgende punten zijn uitgewerkt:

- Inzet/hoeveelheid werk per verbinding: wat doen we als gemeente al op een verbinding en waar kunnen we nog op inzetten, waar hebben we te maken met grond van andere partijen en hoe kunnen we daarin samenwerken.
- Grondeigenaren (particulieren, bedrijven, andere overheidsorganen)
- Resultaten van gevoerde gesprekken met grondeigenaren over mogelijkheden van realisatie op de verbinding en hoe daarin samen te werken.
- Haalbaarheid van de te realiseren Ecozone (kansen en risico's inzichtelijk op gebied van samenwerking, ruimte boven en ondergronds en financiën).
- Meekoppelkansen inzichtelijk per verbinding.
- Raming van eenmalige en structurele gemeentelijke kosten
- Subsidiekansen inzichtelijk.

De verwachting is dat we dit in het vierde kwartaal van 2026 aan de raad kunnen voorleggen.

Hoe werken we een Ecozone uit?

Per verbinding wordt gekeken naar wat is er al aan groenblauw en wat ontbreekt. Hierbij wordt gekeken naar verschillende bouwstenen (schoon water, natuurlijke oever, gras/kruiden, bosjes, bomen) om een goede verbinding te kunnen realiseren.

In een ideaal scenario worden alle bouwstenen gerealiseerd, maar wanneer dit niet haalbaar is kan er met enkele bouwstenen ook al effect worden gesorteerd. Zo betekent het toevoegen van een eenvoudige natuurlijke oever aan een sloot dat er veel meer plek is voor jonge vissen, kikkerdril maar ook libellen. Toevoegen van kruidenrijk gras (door natuurvriendelijk maaien) zorgt dat bloemen, vlinders en bijen een plek krijgen. De bouwstenen bosjes en bomen voegen hier weer soorten aan toe waardoor het 'mini-ecosysteem' steeds completer wordt en bijdraagt aan de biodiversiteit van onze gemeente.

Actualisatie omgevingsvisie

Belangrijk is om aan te sluiten bij de actualisatie van de omgevingsvisie om het BNT te borgen en integrale afweging te kunnen maken.

Duurzaamheid

Het BNT levert een directe bijdrage aan meerdere duurzaamheidsdoelen van onze gemeente. Het versterkt niet alleen de biodiversiteit, maar helpt ook om de gemeente klimaatbestendig, leefbaar en gezond te houden.

Hillegom-Lisse-Teylingen (HLT)

Dit voorstel is enkel voor gemeente Teylingen.

Urgentie

Normaal

Evaluatie

Het is belangrijk om naast de ontwikkeling van het BNT ook te blijven meten. Daarbij wordt gesteld dat consistentie noodzakelijk is om trends te kunnen zien. Monitoring moet dus plaatsvinden op vaste meetlocaties en volgens vaste protocollen.

Periodieke herhaling van de nulmeting, bijvoorbeeld eens per drie jaar, maakt het mogelijk om het netwerk actueel en doelmatig te houden.

Bijlagen en achtergrondinformatie

1. Adviesrapport Biodiversiteit in Teylingen

Namens het college van Teylingen,

Dhr. Jeroen F.A. Tomassen
Secretaris

Mevr. C.G.J. Breuer
Burgemeester

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Teylingen,

gelezen het voorstel van het college van 13 januari 2026 met als onderwerp
Biodiversiteit Teylingen Leefgebied Dorp

gelet op de behandeling in de raadscommissie- en raadsvergadering,

gelet op de omgevingswet art. 1.3 en 2.1, de Europese Natuurherstelverordening 2024 (artikel 8,10 en 11), de gemeentewet artikel 108, de omgevingsvisie Teylingen en het Programma Biodiversiteit deel 1.

1

Besluit:

1. Het adviesrapport Biodiversiteit in Teylingen: leefgebied dorp en de bijbehorende kaart van het Biodiversiteitsnetwerk Teylingen (BNT) vast te stellen.
2. Het college opdracht te geven om tot 2040 opbouwend te werken aan de realisatie van het BNT. De prioriteit ligt hierbij bij het versterken van de Groene Dooradering en het uitwerken van ecologische hoofdverbindingen: Ecozones, passend bij complexiteit en doorlooptijd van deze verbindingen.
3. Het college opdracht te geven om te beginnen met de concrete uitwerking van de Ecozone Leidsevaart (1), Ecozone Spoorweg Leiden-Haarlem (2) en Ecozone Zandsloot (10).
4. Voor de uitwerking van Ecozone Leidsevaart (1), Ecozone Spoorweg Leiden-Haarlem (2) en Ecozone Zandsloot (10) incidenteel 90.000 euro beschikbaar te stellen.

Aldus besloten in de raadsvergadering van 26 februari 2026,

Mevr. M. van Egeraat
Griffier

Mevr. C.G.J. Breuer
Voorzitter